

UZASADNIENIE

Powód J. Z. wniósł pozew o zasądzenie od pozwanego M. O. kwoty 13.176,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 września 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu tytułem odpowiedzialności pozwanego, jako prezesa zarządu upadłej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., za zobowiązania wynikające z wyroku zaocznego z dnia 12 sierpnia 2003 roku wydanego w sprawie o sygn. akt IX GC 678/03 Sądu Okręgowego w Gdańsku.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w Gdyni zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 13.176 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 września 2014 r. do dnia zapłaty oraz odstąpił od obciążania pozwanego kosztami procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 12 sierpnia 2003 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku IX Wydział Gospodarczy wydał w sprawie o sygn. akt IX GC 678/03 wyrok zaoczny, w którym zasądził od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą G. na rzecz J. Z. kwotę 89.046,91 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 41.476,84 zł od dnia 22 października 2002 roku do dnia zapłaty,
- 34.394,07 zł od dnia 9 grudnia 2002 roku do dnia zapłaty,
- 13.176,00 zł od dnia 22 grudnia 2002 roku do dnia zapłaty,

oraz kosztami postępowania w wysokości 5.942,90 zł. W punkcie 3. Sąd nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Należność w kwocie 13.176 zł określona w wyroku obejmuje wynagrodzenie za wykonane przez powoda J. Z. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością roboty budowlane według protokołu odbioru z dnia 5 listopada 2002 roku, stwierdzone fakturą VAT nr (...) z dnia 6 listopada 2002 roku.

W piśmie z dnia 3 października 2002 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniosek o rozłożenie na raty płatności składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres styczeń 2002 roku – sierpień 2002 roku, z uwagi na trudną sytuację finansową. Jednocześnie spółka zobowiązała się do zapłaty kwoty 615.000 zł do dnia 20 października 2002 roku.

W piśmie z dnia 14 października 2002 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością złożyła do Urzędu Skarbowego wniosek o restrukturyzację zaległości podatkowych – podatek VAT za miesiąc V i VI 2002 roku – 296.275,60 zł, podatek od nieruchomości za miesiąc V i VI 2002 roku – 15.383,40 zł, z uwagi na trudną sytuację finansową spółki.

Podczas Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. odbytego w dniu 14 października 2002 roku prezes zarządu M. O. oświadczył, iż bez pozyskania środków obrotowych w wysokości minimum 1.500.000 zł spółka nie ma możliwości dalszego istnienia.

W piśmie z dnia 27 listopada 2002 roku zarząd (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością złożył do Sądu Rejonowego w Gdańsku wniosek o otwarcie postępowania układowego. Na dzień złożenia wniosku wartość zobowiązań spółki wynosiła około 2.000.000 zł. Zobowiązania spółki obejmowały m.in. zaległe podatki i składki należne Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych.

Pismem z dnia 9 maja 2003 roku zarząd (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. dokonał modyfikacji wniosku z dnia 4 kwietnia 2003 roku o otwarcie postępowania układowego, wnosząc o ogłoszenie upadłości spółki.

W ślad za wymienionym wnioskiem zarząd (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. w dniu 3 czerwca 2003 roku złożył wykazy wierzytelności przysługujących kontrahentom spółki.

Wykaz wierzytelności dotyczący kwot przewyższających 100.000 zł obejmował następujące wierzytelności:

L.p.	Wierzyciel	Łączna kwota należności głównej	Łączna kwota odsetek	Terminy płatności
1.	(...)	190.881,45 zł	19.240,41 zł	14-16.08.2002 r.
2.	(...)	133.291,42 zł	5.433,91 zł	29.12.2002 r.
3.	Przedsiębiorstwo (...)	104.600,36 zł	7.263,21 zł	23.09.2002 r. – 08.11.2002 r.
4.	Firma Handlowo – Usługowa (...)	123.604,34 zł	9.982,93 zł	20.07.2002 r. – 04.12.2002 r.
5.	Przedsiębiorstwo (...)	180.521,47 zł	45.663,27 zł	05.12.2001 r.
6.	(...) K. (...)	287.572,04 zł	21.648,88 zł	20.08.2002 r. – 24.12.2002 r.
7.	(...) + (...)	529.235,65 zł	177.088,02 zł	25.06.2001 r. – 16.11.2001 r.
8.	(...)	514.429,94 zł	68.730,84 zł	23.08.2001 r. – 03.11.2002 r.
9.	T. (...)	146.850,28 zł	14.996,56 zł	06.04.2002 r. – 26.12.2002 r.
10.	T. (...)	142.495,04 zł	11.542,39 zł	23.09.2002 r. – 17.10.2002 r.

11.	(...) Polska	319.448,08 zł	30.856,59 zł	24.08.2002 r. – 23.09.2002 r.
RAZEM:	2.672.930,07 zł	412.447,01 zł	-	

Wykaz wierzytelności dotyczący kwot od 50.000 zł do 100.000 zł obejmował następujące wierzytelności:

<i>L.p.</i>	<i>Wierzyciel</i>	<i>Łączna kwota należności głównej</i>	<i>Łączna kwota odsetek</i>	<i>Terminy płatności</i>
1.	Firma Handlowo – Usługowa (...)	68.183,82 zł	9.456,09 zł	26.05.2002 r. – 16.08.2002 r.
2.	(...)	52.344,47 zł	2.668,14 zł	21.07.2002 r. – 23.04.2003 r.
3.	M. B.	76.887,36 zł	6.981,90 zł	30.04.2002 r. – 24.11.2002 r.
4.	(...) Montaż Technika Rusztowań	94.705,11 zł	8.001,82 zł	30.07.2002 r. – 30.10.2002 r.
5.	(...)	54.171,13 zł	5.886,05 zł	21.07.2002 r. – 29.07.2002 r.
6.	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...)	89.046,91 zł	5.345,81 zł	21.10.2002 r. – 21.12.2002 r.
RAZEM:	435.338,80 zł	38.339,81 zł	-	

Wykaz wierzytelności dotyczący kwot od 30.000 zł do 50.000 zł obejmował należności główne w łącznej kwocie 481.839,66 zł oraz odsetki w łącznej kwocie 53.226,81 zł.

Wykaz wierzytelności dotyczący kwot od 10.000 zł do 30.000 zł obejmował należności główne w łącznej kwocie 695.534,71 zł oraz odsetki w łącznej kwocie 90.355,77 zł.

Wykaz wierzytelności dotyczący kwot do 10.000 zł obejmował należności główne w łącznej kwocie 436.849,87 zł oraz odsetki w łącznej kwocie 71.033,00 zł.

Nadto powód przedłożył wykaz tytułów egzekucyjnych wydanych przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Wymienionym wykazem objęto m. in. następujące wierzytelności:

L.p.	Wierzyciel	Sygn. akt	Data orzeczenia	Kwota
1.	(...) Sp. z o.o.	VI GNc 3772/02	27.06.2002 r.	20.822,26 zł
2.	(...) Sp. z o.o.	GNc 5265/02	22.05.2002 r.	19.538,07 zł
3.	(...) Sp. j. T. B., J. O., A. B.	IX GNc 3004/02	17.12.2002 r.	49.928,82 zł
4.	Agencja Ochrony Osób i Mienia (...) Sp. z o.o.	IX GNc 1781/02/01	17.10.2002 r.	34.914,46 zł
5.	(...) Sp. z o.o.	VIII GNc 5724/02	13.01.2003 r.	22.929,15 zł
6.	(...) S.A.	IX GNc 35/03	27.01.2003 r.	122.854,17 zł
7.	(...) Sp. z o.o.	V GNc 11822/02/S	05.02.2003 r.	12.247,48 zł
8	(...) Budowlane Sp. z o.o.	X GNc 387/03	14.02.2003 r.	38.835,40 zł
9.	(...) Budowlane Sp. z o.o.	X GNc 390/03	14.02.2003 r.	45.357,32 zł
10.	(...) Budowlane Sp. z o.o.	X GNc 384/03	14.02.2003 r.	51.376,50 zł
11.	(...) Budowlane Sp. z o.o.	X GNc 386/03	14.02.2003 r.	35.079,97 zł
12.	(...) Budowlane Sp. z o.o.	X GNc 404/03	19.02.2003 r.	34.518,70 zł
13.	(...) Budowlane Sp. z o.o.	X GNc 388/03	14.02.2003 r.	35.109,21 zł

14.	(...) Budowlane Sp. z o.o.	X GNc 389/03	14.02.2003 r.	36.220,24 zł
15.	(...) Budowlane Sp. z o.o.	X GNc 403/03	19.02.2003 r.	35.507,10 zł
16.	Przedsiębiorstwo (...)	IX GNc 239/3/03	21.02.2003 r.	72.735,72 zł
17.	(...) Sp. z o.o.	VI GNc 1317/03	21.02.2003 r.	21.302,88 zł
18.	M. Sp. j. W. G.	VI GNc 230/03	21.02.2003 r.	24.143,70 zł
19.	(...) Sp. z o.o.	XII GNc 15782/02	14.02.2003 r.	23.878,59 zł
20.	HAL – GEN E. P., S. P., H. i A. Z.	VII GNc 208/03	18.03.2003 r.	58.294,15 zł
21.	(...) Sp. z o.o.	VI GNc 4165/02	19.01.2003 r.	21.683,97 zł
22.	(...) Sp. z o.o.	IX GNc 3065/02	13.01.2003 r.	36.541,20 zł
23.	(...) Sp. j. J. I., K. R.	GNc 669/1/03	14.04.2003 r.	46.244,10 zł
24.	Przedsiębiorstwo (...)	GNc 631/03	18.04.2003 r.	186.793,07 zł
25.	R. Montaż Technika Rusztowań	GNc 490/03	05.05.2003 r.	110.893,32 zł

Powód zgłosił przysługujące mu wierzytelności do masy upadłości, w tym:

- wierzytelność w kwocie 89.046,91 zł wynikającą z prawomocnego wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Gdańsku IX Wydział Gospodarczy z dnia 12 sierpnia 2003 roku, sygn. akt IX GC 678/03,
- wierzytelność w kwocie 12.312,74 zł tytułem odsetek zasądzonych wymienionym wyrokiem do dnia ogłoszenia upadłości,
- wierzytelność w kwocie 5.942,90 zł tytułem kosztów procesu zasądzonych wymienionym wyrokiem.

Postanowieniem z dnia 29 września 2003 roku wydanym w sprawie o sygn. akt XX U 393/03 Sąd Rejonowy w Gdańsku XX Wydział Gospodarczy ogłosił upadłość (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C..

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, iż na dzień 22 września 2003 roku na majątek spółki składały się: nieruchomości o wartości 1.100.000 zł obciążone hipotekami, środki trwałe o wartości 1.656.801 zł, wierzytelności w stosunku do podmiotów zobowiązanych majątkowo w wysokości 810.485,85 zł. Stwierdzono nadto brak środków w kasie spółki i na należącym do niej rachunku bankowym. Wskazano, iż zobowiązania spółki wynoszą 7.640.000 zł.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2006 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI U 102/05 Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku VI Wydział Gospodarczy ustalił listę wierzytelności w postępowaniu upadłościowym (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. w ten sposób, że uznał w części wierzytelności zgłoszone przez J. Z. w kategorii VI w kwocie 105.529,56 zł.

Postanowieniem z 12 lutego 2008 r. w sprawie VI U 102/05 Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku ustalił uzupełniającą listę wierzytelności, jednocześnie uczynił projekt listy wierzytelności z 23 listopada 2007 r. integralną częścią postanowienia.

W dniu 29 kwietnia 2008 r. Syndyk złożył plan częściowego podziału funduszków masy upadłości dla wierzycieli w kategoriach drugiej, drugiej A i drugiej B.

Postępowanie upadłościowe toczyło się nadal. Syndyk próbował wyegzekwować należności masy upadłości w kwocie kilkudziesięciu tysięcy euro w Niemczech. Syndyk nie poinformował żadnego z wierzycieli kategorycznie, iż nie zostaną oni zaspokojeni z masy upadłości. Na pisma niektórych wierzycieli o możliwość zaspokojenia z masy upadłości Syndyk odpowiadał, iż toczą się czynności związane ze ściąganiem należności masy upadłości

Dodatkowo toczyło się postępowanie przeciwko radcy prawnemu A. S., zakończone wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 25 września 2009 r. w sprawie I C 1143/08 zasądzającego od niego na rzecz Syndyka kwotę 111.167,36 zł oraz koszty procesu, w trakcie procesu pozwany uiszczył powodowi 58.000 zł dobrowolnie.

W dniu 3 lutego 2012 r. Syndyk sporządził drugą uzupełniającą listę wierzytelności a postanowieniem z 26 kwietnia 2012 r. Sąd upadłościowy ustalił uzupełniającą listę wierzytelności. W dniu 12 czerwca 2012 r. wierzyciel niemiecki cofnął zgłoszenie wierzytelności z 12 grudnia 2011 r.

Na wniosek wierzycieli Sąd upadłościowy w piśmie z 9 lipca 2012 r., a także z 2 lipca 2012 r. poinformował, iż w najbliższym czasie będzie sporządzony ostateczny plan podziału funduszków masy upadłości.

Dopiero w piśmie do Hurtowni (...) Sp. komandytowej w G. z 9 lipca 2012 r. Sąd upadłościowy poinformował, iż ostateczny plan podziału funduszków masy upadłości będzie przewidywał częściowe zaspokojenie wierzycieli z grupy III.

W dniu 5 listopada 2012 r. Syndyk przedłożył ostateczny plan podziału funduszków masy upadłości, a do pisma z 12 listopada 2012 r. dołączył poprawiony ostateczny plan podziału.

W postanowieniu z dnia 28 stycznia 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI U 102/05 Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku VI Wydział Gospodarczy stwierdził ukończenie postępowania upadłościowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C..

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2014 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI U 102/05 Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku VI Wydział Gospodarczy nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w postaci wyciągu z listy wierzytelności obejmującej wierzyciela J. Z. (pozycja 53 listy wierzytelności) ustalonej postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku VI Wydziału Gospodarczego z dnia 30 czerwca 2006 roku w postępowaniu upadłościowym dłużnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. w sprawie o sygn. akt VI U 102/05.

Pismem datowanym na dzień 26 maja 2014 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 105.529,56 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania do zapłaty. Powyższe wezwanie do zapłaty zostało doręczonemu pozwanemu w dniu 25 sierpnia 2014 roku.

(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. nie informował powoda, iż nie uzyska on zaspokojenia swojej wierzytelności w toku prowadzonego postępowania upadłościowego.

W wyniku przeprowadzonego postępowania upadłościowego spłacone zostały wierzytelności sklasyfikowane w kategoriach (...) i (...) oraz częściowo III.

Powód nie uzyskał zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności wynikającej z wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Gdańsku IX Wydział Gospodarczy wydane w sprawie o sygn. akt IX GC 678/03 w jakimkolwiek zakresie.

W sprawozdaniu zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. z działalności w okresie od dnia 1 stycznia 2001 roku do dnia 31 grudnia 2001 roku wskazano, iż w zakresie działalności krajowej strata netto wynosiła 428.705,37 zł, zaś w zakresie działalności oddziału w Niemczech zysk wynosił 462.003,12 zł. Wskazano, iż załączona do sprawozdania zarządu opinia biegłego rewidenta z badania finansowego z dnia 20 czerwca 2002 roku oraz dokonana przez niego ocena ekonomiczna (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na 2001 rok wskazuje, iż pomimo poprawy rentowności spółki w roku 2001 w stosunku do roku 2000 oraz szybszego obrotu należnościami, w roku 2001 sytuacja finansowa jest bardzo trudna, a płynność finansowa jest zagrożona i występuje realne zagrożenie kontynuacji działalności spółki.

Na dzień 1 stycznia 2002 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. wykazała stratę netto w wysokości 428.705,37 zł.

Na dzień 31 grudnia 2002 (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. wykazała stratę netto w wysokości 3.760.570,18 zł, zaś w zakresie obejmującym również działalność oddziału w R. w Niemczech wykazała stratę netto w wysokości 3.894.399,14 zł.

W sprawozdaniu zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. z działalności w okresie od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wskazano, iż w 2002 roku, podobnie jak miało to miejsce w 2001 roku, utrzymywała się trudna sytuacja finansowa spółki, na co miały wpływ straty za lata 1997-1998, gdzie spadek kapitałów (na pokrycie strat) wynosił 1.361.000 zł. Wskazano, iż spowodowało to konieczność zaciągnięcia kredytów obrotowych na rozpoczęcie i kontynuację przedsięwzięć gospodarczych, które zostały spłacone w I kwartale 2002 roku. Dodatkowo trudności pogłębił fakt ujemnego wyniku brutto w wysokości 428.705,37 zł dotyczącego działalności krajowej spowodowany trudną sytuacją kontraktu „Budowa oczyszczalni ścieków w Ż.”. Wskazano, iż dokonana przez biegłego rewidenta ocena ekonomiczna spółki (...) za 2001 rok wskazywała, iż już na początku 2002 roku sytuacja finansowa spółki była bardzo trudna, a płynność finansowa była zagrożona i wystąpiło realne zagrożenie kontynuacji działalności firmy z tytułu braku płynności finansowej. Wskazano, iż przedsięwzięte prace zdawały się gwarantować poprawę sytuacji finansowej spółki, która odrabiała straty. Sytuacja zmieniła się diametralnie w drugiej połowie roku. Po oddaniu I etapu prac na budowie Elektrociepłowni we W. w dniu 15 września, generalny wykonawca odmówił zapłaty kwoty 470.000 zł zafakturowanej we wrześniu, nie odebrał robót za ponad 1.200.000 zł, a nadto obciążył (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością notą w wysokości 716.961 zł na poczet przyszłych ewentualny kar umownych. Wskazano, iż całkowity brak płynności finansowej spowodowany został faktem, że z zafakturowanych w maju 2002 roku prac na budowie Oczyszczalni (...) w Ż., a wypłaconych przez inwestora kwot, (...) Spółka Akcyjna potrąciła kwotę 800.000 zł za roboty palowe wykonywane na zlecenie Elektrociepłowni we W. nie wypłacając spółce jakiegokolwiek kwoty. Wskazano, iż o powyższych problemach zarząd spółki informował wspólników na Zgromadzeniach Wspólników w dniach 27 czerwca, 12 lipca, 14 października i 3 grudnia 2002 roku. Nadto zarząd wielokrotnie próbował zawrzeć z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych i Urzędem Skarbowym porozumienie w sprawie restrukturyzacji zadłużenia, jednakże bezskutecznie.

Na koniec miesiąca września 2002 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. posiadała zobowiązania o wartości około 1.000.000 zł.

Pozwany był prezesem zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością od dnia wpisania spółki do Rejestru Przedsiębiorców KRS do dnia ogłoszenia jej upadłości.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów zaofiarowanych przez strony oraz dokumentów znajdujących się w aktach Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku VI Wydział Gospodarczy o sygn. VI U 102/05, a także częściowo zeznań świadków Z. F., D. J., a także zeznań stron.

W świetle wymienionych dokumentów oraz zeznań Z. F., a także powoda Sąd ustalił, iż faktyczną, kategoryczną wiedzę o niemożliwości zaspokojenia się w postępowaniu upadłościowym z masy upadłości powód powziął dopiero z chwilą doręczenia mu postanowienia o ukończeniu postępowania upadłościowego.

Sąd Rejonowy przytoczył w ustaleniach faktycznych zestawienie wierzycieli i kwoty wierzytelności wskazane przez samego pozwanego w postępowaniu upadłościowym, z których wynika, iż pozwany nie płacił zobowiązań już od końca 2001 r., na początku 2002 r. strata netto spółki przekraczała 400 tysięcy złotych a w pierwszej połowie 2002 r. jego długi narastały nie tylko wobec budżetu, organów skarbowych, ZUS, ale nie płacił też prywatnym wierzycielom, przeciwko spółce już w I połowie 2002 r. istniały tytuły egzekucyjne - liczne i na spore kwoty.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, jak przyjął Sąd Rejonowy, że przesłanki do złożenia wniosku nie o układ, ale o upadłość spółki zaistniały przed 30 czerwca 2002 r. Sam wniosek o postępowanie układowe został złożony 27 listopada 2002 r., co najmniej o pół roku za późno, w dodatku nie wywołał skutku prawnego. Wniosek o ogłoszenie upadłości był zaś spóźniony co najmniej o rok. Wierzytelności powoda wobec spółki powstały zaś w październiku 2002 r., co wynika z akt sprawy IX GC 678/03, zatem w okresie, kiedy (...) sp. z o.o. w C. był już niewypłacalnym dłużnikiem wielu wierzycieli i od dawna powinien znajdować się w upadłości likwidacyjnej.

W tych okolicznościach Sąd Rejonowy uznał, że nie ulega żadnej wątpliwości, iż twierdzenia pozwanego, iż gdyby nawet złożył wniosek o upadłość w terminie, to i tak powód nie uzyskałby zaspokojenia z Masy upadłości są oczywiście bezzasadne. Skoro wniosek o upadłość powinien być złożony najpóźniej na koniec czerwca 2002 r., to powód w ogóle nie zawierałby w październiku 2002 r. umów z upadłym, bo upadły nie miałby już zdolności płatniczej, a zatem nie powstałaby wierzytelność powoda wobec spółki.

W ocenie Sądu Rejonowego, powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości. Odpowiedzialność na zasadach określonych w art. 299 k.s.h. ponosi osoba będąca członkiem zarządu w czasie istnienia zobowiązania, którego egzekucja przeciwko spółce okazała się nieskuteczna. W ocenie Sądu, powód wykazał przesłanki odpowiedzialności pozwanego za zobowiązanie spółki.

Dla odpowiedzialności członka zarządu spółki za długi spółki wystarczy, by wierzytelność przeciwko spółce istniała (nawet nie musi być wymagalna) w czasie, kiedy ten pełnił funkcję członka zarządu, jak również może istnieć przed objęciem tej funkcji, bowiem odpowiedzialność ponoszą Ci członkowie zarządu, którzy byli nimi w okresie kiedy wierzytelność istniała i była wymagalna. Pozwany był jedynym członkiem zarządu (...) sp. z o.o. w (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W niniejszej sprawie z przyczyn proceduralnych postępowanie egzekucyjne przeciwko spółce nie było prowadzone, bowiem postanowieniem z dnia 29 września 2003 roku wydanym w sprawie o sygn. akt XX U 393/03 Sąd Rejonowy w Gdańsku XX Wydział Gospodarczy ogłosił upadłość (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C.. Stało się to zatem niecały miesiąc po tym, jak uprawomocnił się wyrok w sprawie IX GC 678/03. Powód zgłosił swoją wierzytelność objętą żądaniem pozwu do masy upadłości i została ona umieszczona w kategorii VI na liście wierzytelności, zatem powód podjął normalne czynności w celu zaspokojenia swego roszczenia.

Przepis art. 299 § 2 k.s.h. przewiduje domniemanie winy członka zarządu w niezgłoszeniu wniosku o upadłość we właściwym czasie ze względu na to, że członkom zarządu powinien być znany na bieżąco stan finansowy spółki, a co za tym idzie możliwości zaspokojenia długów. Pozwany nie wykazał, iż zachodziły jakiegokolwiek przesłanki ekskulpacyjne przewidziane w art. 299 § 2 k.s.h., co umożliwiłoby uwolnienie go od odpowiedzialności odszkodowawczej przewidzianej w art. 299 § 1 k.s.h. Domniemany w świetle tej regulacji jest także związek przyczynowy między szkodą wierzyciela a niezłożeniem we właściwym czasie przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz zawinienie przez niego niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości. To na pozwanym spoczywał zaś ciężar wykazania przesłanek zwalniających go z odpowiedzialności normowanej artykułem 299 k.s.h.

Przesłanki do złożenia wniosku o upadłość (...) sp. z o.o. w C. zaistniały już w pierwszej połowie 2002 r., a na 30 czerwca 2002 roku spółka miała bardzo duże zadłużenie wobec Urzędu Skarbowego, ZUS, prywatnych wierzycieli, przekraczające milion złotych. Spółka nie płaciła zobowiązań powstałych już nawet w 2001 r., a w pierwszej połowie 2002 r. lista wierzycieli i zobowiązań tylko rosła.

Gdyby pozwany zgłosił wniosek o upadłość w terminie, czyli do 30 czerwca 2002 r., to w ogóle nie powstałaby wierzytelność powoda w październiku 2002 r., bo jest oczywistym, iż powód nie zawierałby umowy z upadłym podmiotem. Powód nie poniósłby zatem szkody, gdyby wniosek o upadłość złożono w terminie. W tej sytuacji bezzasadnym jest zarzut pozwanego, iż gdyby nawet złożył wniosek o upadłość w terminie, powód i tak poniósłby szkodę.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił zarzutu przedawnienia podniesionego przez pozwanego, jako liczonego od momentu prawomocnego zatwierdzenia pierwszej listy wierzytelności w postępowaniu upadłościowym

Oceny momentu wiedzy powoda o szkodzie i sprawcy szkody w kontekście zarzutu przedawnienia Sąd Rejonowy dokonał w kontekście powinności zachowania powoda w zakresie dowiadywania się o możliwość zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym.

Sąd nie podzielił stanowiska pozwanego, iż powód powinien śledzić tok postępowania upadłościowego i wiedzieć po porównaniu składników masy majątkowej i potencjalnych wierzytelności, iż nie zostanie zaspokojony w postępowaniu upadłościowym.

W świetle zgromadzonych dokumentów oraz zeznań Z. F., a także powoda Sąd ustalił, iż faktyczną, kategorię wiedzę o niemożliwości zaspokojenia się w postępowaniu upadłościowym z masy upadłości powód powziął dopiero z chwilą doręczenia mu postanowienia o ukończeniu postępowania upadłościowego z dnia 28 stycznia 2013 r. w sprawie VI GU 102/05. W dniu 5 listopada 2012 r. Syndyk przedłożył ostateczny plan podziału funduszy masy upadłości, a do pisma z 12 listopada 2012 r. dołączył poprawiony ostateczny plan podziału. W postanowieniu z dnia 28 stycznia 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI U 102/05 Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku VI Wydział Gospodarczy stwierdził ukończenie postępowania upadłościowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C.. Do tej pory powód nie wiedział, czy zostanie zaspokojony. Nawet gdyby przeglądał akta upadłościowe, to dopiero 12 listopada 2012 r. zobaczyłby ostateczny plan podziału masy upadłości.

W art. 442¹ § 1 zdanie pierwsze k.c. ustawodawca uregulował początek biegu terminu przedawnienia w sposób szczególny, wiążąc go z powzięciem przez poszkodowanego wiadomości o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Termin przedawnienia roszczenia deliktowego może rozpocząć swój bieg dopiero wtedy, gdy poszkodowanemu znany jest zarówno sam fakt powstania szkody, jak i osoba obowiązana do jej naprawienia; nie chodzi przy tym o chwilę, w której poszkodowany powziął jakąkolwiek wiadomość na temat tych okoliczności, ale o moment otrzymania takich informacji, które - ocenione według kryteriów obiektywnych - w pełni je uprawdopodobniają. W przypadku roszczeń wynikających z art. 299 k.s.h. bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym wierzyciel dowiedział się o bezskuteczności egzekucji prowadzonej przeciwko spółce. Sąd Rejonowy podkreślił, że decydujące znaczenie dla rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia ma wiedza wierzyciela o zdarzeniu wywołującym ten skutek, a nie potencjalna możliwość powzięcia o nim wiadomości.

W ocenie Sądu Rejonowego, powód działał w zaufaniu do organów państwa - Sądu upadłościowego oraz Syndyka, nie miał podstaw do momentu sporządzenia ostatecznego planu podziału masy upadłości w listopadzie 2012 r. domniemywać, iż nie zostanie zaspokojony, tym bardziej, iż sam Syndyk udzielał informacji niejednoznacznych i dopiero w lipcu 2012 r. pierwszemu wierzycielowi zasugerował, że zaspokojeniu z dodatkowych środków będzie podlegała kategoria III. Powód nie miał obowiązku śledzić na bieżąco postępowania upadłościowego, nawet gdyby je śledził, to i tak dowiedziałby się hipotetycznie dopiero w lipcu 2012 r., że nie zostanie zaspokojony. Pozew wniesiono 1 grudnia 2014 r., zatem znacznie przed upływem terminu przedawnienia. Z tych przyczyn Sąd Rejonowy uznał zarzut przedawnienia roszczenia za niezasadny.

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu, tj. od ósmego dnia od doręczenia pozwanemu 25 sierpnia 2014 r. wezwania do zapłaty, wskazując, że powód mógł ich żądać już od daty wskazanej w tytule egzekucyjnym przeciwko spółce, jednakże nie może on orzekać ponad żądanie pozwu.

W konsekwencji na mocy art. 299 k.s.h. oraz art. 481 k.c. Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo.

Pozwany wniósł apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w zakresie uwzględniającym powództwo i wniósł o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego. Pozwany zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

- art. 442¹ § 1 k.c. w zw. z art. 299 § 1 i § 2 k.s.h. i art. 17¹ § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej prawo upadłościowe co do uznania, że nie doszło do przedawnienia szkody jakiej naprawienia domagał się powód,
- art. 442¹ § 1 k.c. w zw. z art. 79 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej prawo upadłościowe co do uznania, że na powódzie w toczącym się postępowaniu upadłościowym nie ciążył obowiązek aktywności ze względu na specyfikę tegoż postępowania a tym samym bierność powoda nie stanowi przesłanki negatywnej w ocenie stanu jego wiedzy,
- art. 299 § 1 k.s.h. w zw. z art. 79 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej co do uznania, że dla powoda wiedza o bezskutecznej egzekucji w niniejszej sprawie jest równoznaczna z koniecznością aktywności ze strony sądu upadłościowego czy syndyka przez wyraźne wskazanie z ich strony, że do zaspokojenia wierzytelności powoda w upadłości nie dojdzie,

II. oraz naruszenie przepisów postępowania tj.:

- art. 233 k.p.c. w zakresie dokonanego błędnego ustalenia daty, z jaką powód przy minimalnej aktywności mógł mieć wiedzę o bezskutecznej dla niego upadłości w zakresie zaspokojenia jego wierzytelności,
- art. 232 k.c. przez bezpodstawne uznanie, że pozwany przedstawił dowody na datę z jaką powziął wiedzę o bezskutecznej dla niego upadłości oraz że w takim poglądzie utwierdzał go sąd oraz syndyk.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz

kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że pozwany nie kwestionował w apelacji samej zasady swej odpowiedzialności, jako prezesa zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. pełniącego swą funkcję w czasie powstania wierzytelności powoda w stosunku do tej spółki, ograniczając się do sformułowania zarzutów w zakresie oceny

skuteczności podniesienia przez niego zarzutu przedawnienia roszczenia powoda. W miejscu tym należy wskazać, że zarzuty dotyczące ustalenia daty, w jakiej powód mógł pozyskać wiedzę o bezskuteczności zaspokojenia jego wierzytelności, jako odnoszące się do ustalenia daty początkowej biegu terminu przedawnienia roszczenia dotyczą w istocie materialno-prawnej oceny roszczenia, a więc nie mogą być formułowane w kontekście naruszenia art. 233 i 232 k.p.c. Pozwany nadto nie precyzuje konkretnych uchybień jakich Sąd Rejonowy miałby się dopuścić przy ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, a jedynie to mogłoby być podstawą skutecznego podniesienia zarzutu błędnych ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy podziela natomiast dokonaną przez Sąd pierwszej instancji ocenę zgromadzonego materiału dowodowego i dokonane przez ten Sąd ustalenia przyjmuje za swoje, czyniąc podstawą własnego wyroku w sprawie.

Pozwany podnosi w apelacji, że upłynęły w sprawie przewidziane w art. 442¹ § 1 k.c. terminy przedawnienia roszczenia powoda liczone zarówno od dnia dowiedzenia się przez powoda o szkodzie (termin trzyletni), jak i od chwili wystąpienia zdarzenia wywołującego szkodę (termin dziesięcioletni). W zakresie pierwszego z terminów pozwany argumentuje, że powód śledząc przebieg postępowania upadłościowego mógł już w jego toku, tj. w roku 2006, bądź 2008 poznać informację o swej szkodzie, gdyż znaczna ilość zgłoszonych w toku tego postępowania wierzytelności oraz istnienie wierzycieli uprzywilejowanych wykluczała uzyskanie przez niego zaspokojenia wierzytelności. Stanowiska powyższego Sąd Okręgowy nie podziela.

W przypadku powództwa opartego na art. 299 k.s.h. termin przedawnienia roszczenia winien zostać liczony co do zasady od chwili dowiedzenia się przez wierzyciela o bezskuteczności egzekucji prowadzonej przeciwko spółce; orzecznictwo zgodnie wskazuje, że chodzi o moment otrzymania takich informacji, które obiektywnie je uprawdopodobniają (wyrok SN z dnia 2 października 2007 r., II CSK 301/07, LEX nr 332957). „Termin „egzekucja” zawarty w art. 299 k.s.h. (...) oznacza zagwarantowaną przez państwo możliwość przymusowej realizacji przewidzianych obowiązującymi przepisami prawa rodzajów odpowiedzialności. Nie należy go natomiast pojmować w znaczeniu potocznym, odnoszącym go do okoliczności niezaspokojenia wierzyciela przez spółkę, bez nawiązania do gwarantowanego przymusem państwowym sposobu, w jaki zobowiązanie może być poddane realizacji”. Za takim stanowiskiem przemawia także wykładnia językowa terminów „egzekucja” i „bezskuteczna”, które kojarzą się jednoznacznie z podjęciem przez uprawniony podmiot przewidzianego prawem formalnego postępowania przymuszającego, którego skutek w postaci zaspokojenia wierzytelności nie nastąpił” (tak A. Kidyba, Komentarz do art. 299 k.s.h., Lex 2016). Do postępowania takiego z pewnością zaliczyć należy także postępowanie upadłościowe, jako dotyczące podziału majątku dłużnika pomiędzy wierzycieli. Niewątpliwie orzecznictwo dopuszcza przedkładanie dowodów zaistnienia przesłanki bezskuteczności egzekucji nie mające charakteru formalnego - nie w każdej sytuacji konieczne będzie uzyskanie urzędowego stwierdzenia stanu bezskuteczności egzekucji w postaci postanowienia komornika (lub innego organu egzekucyjnego) o umorzeniu egzekucji (choć będzie to najczęstszy przypadek) - jednak odstępstwo te jest dopuszczalne gdy na podstawie stanu majątkowego spółki widoczne jest, że egzekucja z majątku spółki nie zaspokoi wierzyciela (por. wyrok SN z dnia 2 lutego 1954 r., II C 454/53, LEX nr 1672367). W orzecznictwie powszechnie przyjęta jest liberalna (szeroka) wykładnia pojęcia „bezskuteczność egzekucji”, utożsamiająca ją z niebudzącą wątpliwości nieściągalnością wierzytelności od samej spółki, tj. stanem, w którym z okoliczności sprawy wynika niezbicie, że spółka nie ma majątku, z którego wierzyciel mógłby uzyskać zaspokojenie swojej należności (por. wyrok SN z dnia 26 czerwca 2003 r., V CKN 416/01, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 129 oraz wyrok SN z dnia 17 czerwca 2011 r., II CSK 571/10, LEX nr 847124).

Jeżeli natomiast prowadzone jest - szeroko rozumiane - postępowanie egzekucyjne, do czasu jego ukończenia nie można przyjąć z całą pewnością, że zakończone ono zostanie niezaspokojeniem konkretnego dłużnika. W toku takiego postępowania syndyk nie tylko prowadzi działania zmierzające do rozdzielenia majątku dłużnika, lecz również zmierzające do wyegzekwowania należnych mu wierzytelności, co miało miejsce również w sprawie. Prowadzone było bowiem postępowanie przeciwko dłużnikom w Niemczech oraz przeciwko radcy prawnemu A. S.. Brak pewności co do sposobu ukończenia tego postępowania nie pozwala na czynienie względem wierzyciela wymagań co do określenia czy roszczenie jego zostanie zaspokojone.

Trafnie zatem Sąd Rejonowy przyjął, że dowiedzenie się przez powoda o swej szkodzie, a tym samym rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia roszczenia powoda liczone być może w okolicznościach sprawy dopiero od chwili ukończenia postępowania upadłościowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., a więc od chwili wydania przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w sprawie VI U 102/05 postanowienia z dnia 28 stycznia 2013 r., ewentualnie od momentu sporządzenia ostatecznego podziału funduszków masy upadłości, co nastąpiło 12 listopada 2012 r. Z tym bowiem momentem należy wiązać obiektywne powzięcie przez powoda pewnej wiedzy co do braku zaspokojenia jego roszczenia z majątku spółki.

Powyższa chwila dowiedzenia się przez powoda o swej szkodzie będzie również odpowiadała momentowi powstania samej szkody. Apelujący błędnie wskazuje by powstanie szkody należało wiązać z brakiem zapłaty przez pozwanego faktury, bądź niezgłoszeniem przez niego wniosku o ogłoszenie upadłości w stosownym terminie.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że pozwany błędnie utożsamia szkodę powoda z brakiem uzyskania przez niego zaspokojenia roszczenia przysługującego mu do spółki. O szkodzie w rozumieniu art. 299 § 2 k.s.h. można mówić jedynie wówczas, gdy zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości spowodowałoby zaspokojenie wierzyciela w części większej niż w przypadku zaniechania dokonanego przez członka (członków) zarządu. W przypadku powyższym rozmiarem szkody będzie różnica między tym, co wierzyciel mógł w wyniku wszczęcia wspomnianych postępowań uzyskać, a rzeczywistym stanem zaspokojenia jego roszczeń (tak również SA w G. w wyroku z dnia 22 marca 2013 r., V ACa 69/13, LEX nr 1353710 oraz SA w W. w wyroku z dnia 2 października 2013 r., I ACa 52/13, LEX nr 1383551). Szkada, jako podstawa odpowiedzialności członka zarządu, musi być utożsamiana z obniżeniem potencjału majątkowego spółki, a nie z bezpośrednim uszczerbkiem w majątku wierzyciela. Niewystąpienie we właściwym czasie przez członków zarządu spółki z o.o. o ogłoszenie upadłości wywołuje szkodę jej wierzyciela, gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, a na skutek opóźnienia dochodzi do powstania wobec spółki nowych zobowiązań, które nie powstałyby, gdyby wniosek ten został złożony w terminie (wyrok SN z dnia 4 lipca 2013 r., I CSK 646/12, LEX nr 1365595, w wyroku z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 580/14, LEX nr 1771078). Inaczej mówiąc, nie wszystko, co wierzycielowi należało się od spółki, jest stratą, za którą odpowiada zarząd. Jeżeli więc pozwany członek zarządu wykaże, iż to, co wierzyciel uzyskałby w wyniku dopełnienia przez zarząd prawem nałożonych obowiązków, przedstawia mniejszą wartość aniżeli wysokość dochodzonego na podstawie art. 299 k.s.h. roszczenia, roszczenie to w pozostałej części winno ulec oddaleniu (J. Giezek, D. Wnuk, *Odpowiedzialność...*, op. cit., s. 52; wyrok SN z dnia 10 lutego 2011 r., IV CSK 335/10, LEX nr 784972). Powstanie szkody w przypadku roszczenia z art. 299 k.s.h. należy zatem utożsamiać z chwilą bezskuteczności egzekucji. Ten moment jest bowiem wyłącznie właściwy dla określenia wysokości powstałej szkody. Przed zakończeniem szeroko rozumianego – jak wyżej omówiono - postępowania egzekucyjnego nie jest możliwe oszacowanie szkody wierzyciela, a więc porównanie stopnia jego zaspokojenia na skutek prowadzenia takiego postępowania z hipotetyczną sytuacją zaspokojenia gdyby doszło do terminowego zgłoszenia przez członka zarządu spółki wniosku o jej upadłość. Podkreślenia wymaga, że samo roszczenie z art. 299 k.s.h. powstaje dopiero z chwilą bezskuteczności egzekucji prowadzonej przeciwko spółce. Nie można zatem mówić o jego przedawnieniu przed nadejściem momentu bezskuteczności egzekucji. Powództwo wytoczone wcześniej podlegałoby oddaleniu z uwagi na brak realizacji jednej z jego przesłanek, a w konsekwencji, stanowisko pozwanego prowadziłoby do sytuacji pozbawienia wierzyciela realnej możliwości występowania z przedmiotowym powództwem w przypadku długotrwałych postępowań upadłościowych. De facto realizacja praw podmiotowych wierzyciela zależałaby od niezależnych od niego czynników zewnętrznych, tj. charakteru prowadzonych postępowań przez organy państwowe, który to wniosek jest niemożliwy do uwzględnienia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w oparciu o art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ustalając wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda w oparciu o § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 490).